

Číslo: 11/2013

ZPRAVODAJ

ekologických nevládních organizací

CO BUDE PO VOLBÁCH?

Nejdůležitější událostí pro budoucnost ochrany českého životního prostředí v listopadu byly volby do Poslanecké Sněmovny. Pokud nedojde k dalším předčasným volbám – což nelze vůbec vyloučit – bude primárně na nové Sněmovně a na vládě či vládách z ní vzešlých, aby se vypořádala s řadou zásadních otázek ekologické politiky. Urychleně bude třeba i pomocí změn zákonů reagovat na řízení, které proti České republice vede Evropská Komise kvůli porušování směrnice o posuzování vlivů jistých projektů na životní prostředí (EIA) a ve kterém nám kvůli našemu nedostatečnému zajištění účasti veřejnosti při tomto posuzování hrozí finanční sankce a především zastavení čerpání strukturálních fondů. Dále bude nutno se vypořádat s tlakem krajských samospráv na omezení ochrany přírody v Národním parku Šumava. O budoucí podobě české energetiky se bude rozhodovat v horizontu výrazně přesahujícím jedno volební období, v důsledku nakumulování několika zásadních strategických rozhodnutí – zda, jak se k tomu zavázaly některé politické strany před volbami, přijmeme zákon, kterým se zavážeme ke snížení emisí skleníkových plynů, zda obnovíme vyvlastňování za účelem těžby surovin, a jak se vypořádáme s tlakem jaderného průmyslu na zajištění rozsáhlé veřejné finanční podpory pro stavbu nových reaktorů.

Ke kompetentnímu řešení všech těchto problémů a samozřejmě také k řádnému výkonu státní ochrany životního prostředí potřebujeme funkční ministerstvo. Bohužel všichni tři ministři životního prostředí z předchozího volebního období se více než o řešení ekologických problémů zajímali o boj s „ekoterorismem“. Toto jejich ideové nastavení prostřednictvím personálních změn prosáklo hluboko do nižších pater ministerstva. Pro jejich nástupce nebude snadné ministerstvo vrátit k tomu, aby řádně plnilo své poslání, ani pokud se o to bude upřímně snažit – což vůbec není jisté.

Možnosti občanské společnosti jak ovlivnit všechny tyto závažné události se naštěstí nevyčerpávají volbami. Je jen na nás, zda jich využijeme.

Aleš Ziegler, Legislativní centrum Zeleného kruhu

Doc. Ing. Stanislav Smrček, CSc.

Vede výzkum zaměřený na fytořemediaci na katedře organické chemie, Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy v Praze. Snaží se přijít na to, jak interagují organické polutanty s rostlinami – zda jsou rostliny schopné zachytu a jaký je následně osud zachycené látky.

Jde Vám o antropogenní chemii v odpadních vodách, tedy v těch, které přicházejí z domácností.

Co je největším rizikem, které můžeme my, běžní občané, do

odpadních vod vypustit?

Mluví se o mošusových látkách, poté hlavně o farmakách. Když se ale léky použijí tak, jak se použít mají, ony se tou močí vyloučí stejně. Nepoužité léky však normálně vrátit do lékárny. Na Science Café někdo říkal, že je lepší „nevyužité léky hodit radši do koše než do záchodu“. Tak prosím vás, to je spíš naopak. Protože na skládce se to nakonec stejně rozloží a vsákne, zatímco když léky spláchnete, podstatně se to naředí.

Jak jsou schopné si větší, kontrolované, čistírny odpadních vod poradit s farmaky? Ať už přímo anebo z lidského organismu?

Technologie čistíren odpadních vod už je relativně stará - všude na světě se používá kombinace mechanického čištění, kdy se odfiltrují jen pevné věci, potom pak biologické čištění. Ony si s tím do jisté míry dovedou poradit – v závislosti na typu léčiva. Některé jsou rozložitelné těmi bakteriemi v rámci biologického čištění. Některé se sorbují na aktivovaný kal (čím jsou lipofilnější, tím lépe).

Na Science Café jste nám vyprávěl o fytořediačních rybníčkách. Existují někde u nás v ČR?

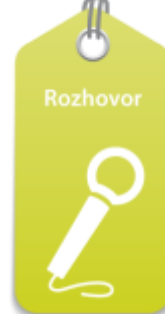
Abych vám pravdu řekl, nevím o ničem komerčním. Jen kolegové z Ústavu experimentální botaniky mají něco experimentálního.

Šlo by k mechanismu fytořediačních rybníčků připodobnit kořenové čističky?

To je dost podobné. U kořenové čistírny to necháváte protékat něčím řekněme umělým, kdežto mokřady, alespoň na Západě, jsou budovány do esteticky vypadajících celků, aby to nebyla betonová vana, ve které rostou nějaké kytky. Stává se z toho takový parčík, ale je to hodně otázka prostoru.

Můj známý uvažoval o pořízení kořenové čističky na chatu, ale tam by ji třeba čtyři měsíce nepoužíval.

To je problematické. V létě to funguje dobře, v zimě, pokud tam má něco trvalejšího co neumrzne, tak tam jakási filtrace probíhat bude také... Tohle je otázka komerčního vývoje, jestli si někdo troufne přijít na trh s návrhem koupitelné kořenové čistírny. A potom je to otázka osazení – nějaké kukuřice, slunečnice budou fungovat jen přes léto. Pokud by to bylo založené na nějakých stromech (což se taky zkouší), mohlo by to fungovat alespoň po dobu vegetace - kořeny mají nějakou sorpční schopnost samozřejmě i přes zimu, je ovšem otázkou, jak to udělat, aby to nezamrzlo. Když máte

biologický stupeň v ČOV, tak tam si to bakterie trochu dohřívají, takže to nezamrzne. Kytky ale nic nedohřejí.

Myslíte si, že má budoucnost výzkum biodegradace houbovými kulturami?
Houby se chovají jinak, mají jiný enzymatický aparát. Řekl bych, že jsou jaksi bohatší, než zelené kytky. Vylučují extracelulární enzymy. Určitě to význam má, minimálně z hlediska výzkumu toho, co se s těmi polutanty v přírodě přirozeně děje. Co se týče toho vlastního čištění, já tam vidím jedním zásadním problémem, že se všechno děje venku, mimo houby. Na rozdíl od kytek, kde se to děje uvnitř. Co pak s tím? Nakonec tam máte nějak degradovaný kontaminant, buďví na co, a navíc ony enzymy, které se tedy časem nějak mikrobiálně rozloží. Ale vlastně nic jste z toho neodstranila, furt to máte v té vodě. Myslím si, že z hlediska té vody to není dobrý. Bylo by zajímavé, kdyby se jim podařilo udělat, že by to houby rozkládaly na strašně maličké molekuly (nechci říkat na oxid uhličitý a na vodu, to je taková utopie) které nejsou nějakým výrazným způsobem abiogenní. To by pak význam mělo. V našem případě je tu problém, že je to v tom extracelulárním systému. Něco jiného by bylo vyloučit tyto enzymy a použít je v imobilizovaném tvaru k odstraňování.

Co se děje v přírodě se živočichy, jak reagují na léčiva, která vypouštíme? Na Science Café jste mluvil o Diklofenaku, endokrinních disruptorech...

Mluvíme o Diklofenaku, který je velice nebezpečný pro ptáky – způsobuje u nich selhání ledvin. Také víme o feminizaci ryb pomocí steroidních látek (testovala EPA). Někteří autoři uvádějí, že to souvisí i se změněným chováním divokých zvířat, s reprodukčními problémy. U lidí pak předčasná puberta, zmenšený počet spermií apod. Bohužel, zase je to příliš krátká doba. Jedná se tu o dlouhodobé působení nízkých koncentrací, na jejichž výzkum potřebujeme mnoho let. Dělat závěry proto může být ukvapené.

Je výskyt syntetického estrogenu v ekosystému důsledek používání hormonální antikoncepce?

Ten je v podstatě pouze z hormonální antikoncepce. Někteří uvádějí, že je syntetický estrogen nerozložitelný. On je velmi špatně rozložitelný, rozkládá se pomalu. Říká se tomu pseudopersistentní - trochu se rozkládá, ale neustálý přísun nad rozkladem převládá a úroveň znečištění je víceméně konstantní. Řešení je ovšem problematické - nemůžete zakázat hormonální antikoncepci a přesun k progestinové antikoncepci je sice možný, ale nepohodlný. Navíc, u perorální je pak spolehlivost o trochu nižší, tělíska jsou zase mnohdy ženami špatně snášena.

Kdyby přesto někdo chtěl investovat do toho, aby měl ještě čistší vodu, existuje nějaký způsob předčišťování pitné vody?

To je obvyklý dotaz. Existuje velké množství komerčních filtrů. No, na odstranění tvrdosti kationtů to funguje dobře. Ale, na odstranění těchto nízkých koncentrací jsou krátké, i když k určitému snížení dojít může. Musí se ale používat správně, jinak dochází k rozvoji mikrobiálních infekcí, což bych viděl jako větší problém.

[Zelený kruh: Podzimní oborové setkání](#)

Ve středu 5. listopadu se uskutečnilo tradiční podzimní oborové setkání Oborové platformy ekologických nevládních organizací. Akce proběhla v kavárně Krásný ztráty v Praze. Zápis ze setkání naleznete [zde](#). Fotografie ze setkání naleznete [zde](#).

[Čisté nebe: Lidových novinách vyšel rozhovor na téma ostravského ovzduší](#)

V Lidových novinách vyšel společný rozhovor na téma ostravského ovzduší s generálním ředitelem Vítkovice Holding a.s. Janem Světlíkem, Radimem Šrámem z Akademie věd, publicistou Ivanem Motýlem, lékařkou Evou Rychlíkovou a Vojtěchem Koteckým z Hnutí Duha.

[Čisté nebe: Čistý komín upozorní na špatné topení v domácnostech](#)

Na špatné topení v domácnostech upozorní nová webová a mobilní aplikace Čistý komín (www.cisty-komin.cz). Projekt umožní obyvatelům Moravskoslezského kraje přidávat fotografie kouřících komínů na mapu a motivovat tak majitele lokálních topenišť ke zlepšení způsobů vytápění.

[Hnutí DUHA: Za vytápění můžete zaplatit jen 5 000 korun ročně](#)

České domácnosti mohou ušetřit desetitisícové částky za vytápění. Podle stavební spořitelny Raiffeisen utratí většina domácností za vytápění víc než 24- 35 tisíce Kč ročně. V kvalitně zateplených domech se ovšem účty za vytápění pohybují mezi 5 až 8 tisíci korun. Lidem v bytových domech a obecním budovám pomohou evropské fondy, o jejichž finálním nastavení pro příští roky a tedy i konkrétních částkách na podporu renovací budov rozhodne vláda v první polovině roku 2014. Snižování spotřeby tepla

v budovách je klíčovým opatřením k menší závislosti na fosilních palivech, které Hnutí DUHA prosazuje iniciativou www.velkavyzva.cz

[Čisté nebe: Překročení emisních limitů](#)

Podle Českého hydrometeorologického ústavu by obyvatelé v Ostravě-Radvanicích měli od 15. listopadu dýchat už jen v OxyBoxu. Jako první z míst v ČR dosáhly Radvanice 100 dní, během kterých byl překročen limit pro poléťavý prach PM10. Zákonem povoleno je max. 35 dní v roce.

[STUŽ: Beseda - Mikročástice a prach v ovzduší](#)

Záznam a další materiály z besedy STUŽ ze dne 5. 11. 2013 na téma Mikročástice a prach v ovzduší naleznete [zde](#).

[Hnutí Brontosaurus: Na podzim jsme vysadili 130 stromů](#)

Dobrovolníci z [Akce příroda](#), programu Hnutí Brontosaurus, se na podzim činili a uspořádali čtyři víkendové akce. Na ty vyrazilo dohromady téměř 60 účastníků a účastnic, díky nimž roste v Česku 130 nových stromů.

[Arnika: Alej roku 2013](#)

Z více než sedmi tisíc hlasujících se nejvíce lidí rozhodlo, že největší obdiv si zaslouží alej spojující jihomoravské Jedovnice s Lažánkami. Na všechna soutěžní stromořadí z tohoto i minulých ročníků se lidé mohou podívat na www.alejroku.cz

[Oživení: Ministerstvo životního prostředí začalo vymáhat škodu](#)

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže uložil Ministerstvu životního prostředí v roce 2011 pokutu ve výši 90.000,- Kč za porušení zákona o veřejných zakázkách. Ministerstvo pokutu uhradilo v říjnu 2011, avšak po odpovědných osobách nikdy úhradu nepožadovalo. Na základě výzvy Oživení začalo Ministerstvo dle svých slov situaci šetřit a nyní [vymáhá škodu soudně](#).

[Zelený kruh: Nové granty MŽP? Záplatování vlastní nečinnosti](#)

Ministr životního prostředí a nový poslanec Podivínský (KDU-ČSL) navrhuje, aby za nečinné ministerstvo černé skládky zdarma likvidovali ve volném čase sami občané. Podle neziskových organizací to vyplývá z čerstvě vypsaných grantů Ministerstva životního prostředí. Ekologové se obávají, že tímto pouze záplatuje problém, kterému ministr za ODS Chalupa ani ministr v demisi Podivínský dlouhodobě nevěnovali pozornost. Na další potřebné programy, jako je péče o vzácné přírodní lokality, staré aleje nebo poskytování praktických rad domácnostem, tak letos ministerstvo nenabízí ani korunu.

[Calla a další: Ekologické organizace požadují přepracování energetické koncepce](#)

Ministr Ciencala odmítá chránit severočeská města a obce a chce dotovat jadernou elektřinu. Ekologické organizace požadují, aby ministerstvo životního prostředí vrátilo ministerstvu průmyslu k přepracování aktualizaci státní energetické koncepce, jejíž dopady na životní prostředí právě posuzuje. Ministerstvo průmyslu totiž opakovaně nerespektuje zákonný požadavek na důkladné posouzení více variant ani hlavní příležitosti k modernizaci české energetiky.

[Arnika: Nejlepší odpad je ten, který nikdy nevznikne](#)

Během 18. do 24. listopadu proběhl pátý ročník Evropského týdne prevence vzniku odpadů. Jeho cílem je upozornit, že nejlepší odpad je ten, který vůbec nemusí vzniknout. I proto je prevence vzniku odpadů na prvním místě. Nevytvářet odpad znamená šetřit energii, suroviny i naši kapsu. K prevenci patří i domácí a komunitní kompostování, kdy sice odpady vznikají, ale lidé se o ně postarají sami. Arnika jako pozitivní příklad nabízí svůj projekt komunitního kompostování na Žižkově v Praze. Informace [zde](#).

[Děti Země: Miliardová pomsta přírody](#)

Stát osmnáct let věděl, že bude stavět dálnici v místě, kde hrozí sesuv půdy. Teď vymýšlí, jak odstranit sesuv půdy na rozestavěném úseku severočeské dálnice D8, jaký geologové ve střední Evropě nepamatují. Kromě rizika dalšího pohybu obřího svahu směrem na blízké obce Litochovice a Prackovice existuje ale ještě jeden problém. Cesta k sanaci území, která vyjde odhadem ministerstva dopravy na miliardu korun, povede přes studie zadané bez výběrového řízení. V dopravním byznysu trvale podezřelém z korupce a klientelismu je to další varovná zpráva.

[Hnutí DUHA: Kupování biopotravin vrací život do naší krajiny](#)

Podle statistiky u nás hospodaří už bezmála 4 000 ekologických zemědělců. Na bezmála půl milionu hektarů půdy v poslední říjnový den hospodařily skoro čtyři tisíce českých ekologických zemědělců. Vědci z univerzity ve švédské Uppsale zaznamenali, že v průměru ekologické statky zvyšují bohatství fauny a flóry na venkově o 30 %. Vyskytuje se na nich

také až o 72 % více přírodních a polopřírodních biotopů.

Biopotraviny mohou spotřebitelé nakoupit také přímo od farmáře. Pomůže jim v tom online adresář Hnutí DUHA na stránkách www.ceskebiopotraviny.cz

Související: [Hnutí DUHA: Nový portál www.nechciplatit.cz](#)

[Hnutí DUHA: Žádný posun - Varšavský summit OSN o změnách klimatu](#)

Slabým výsledkem právě skončil varšavský summit OSN o změnách klimatu, poprvé v historii bez velkých ekologických organizací v jednacím sále. Ty odešly z jednání už ve čtvrtek na protest proti podkopávání konference státy odpovědnými za největší emise a fosilním průmyslem i lobbisty, kteří ovlivňují konferenci přímo na místě. V příštím roce budou ekologické organizace přesvědčovat vlády jednotlivých zemí, aby navrhly konkrétní smysluplná opatření ke snížení emisí i pro prevenci a odstraňování škod ve státech nejvíce zranitelných i postihovaných dopady klimatických změn.

[NESEHNUTÍ: Cizincům se odmítají sociální práva: hrozí tím porušení práva EU](#)

Česká republika je povinna implementovat směrnici EU, která garantuje sociální práva cizincům žijícím a pracujícím v České republice déle než 6 měsíců. Ministerstva pověřená přípravou příslušné novelizace však odmítají cizincům tato sociální práva přiznat a předložila návrh, jenž jim nadále odepírá účast ve veřejném zdravotním pojištění a podporu v nezaměstnanosti. Navzdory hrozcím sankcím ze strany EU tak hodlají udržet současný systém vykořisťování, kdy cizinci do veřejných pojišťovacích systémů povinně přispívají, avšak nemohou z nich čerpat.

[Greenpeace: Arktická 30 propustěna na kauci](#)

Všech třicet ale stále pořád čelí závažným obviněním, za která mohou strávit v ruském vězení až 15 let. Australský aktivista Colin Russel zůstal jako jediný ve vězení, když mu ruský soud odmítl kauci. Collin se úspěšně odvolal a kauce mu byla udělena jako poslednímu dne 28. listopadu.

[Pro-Bio: Kde se kravám dobře daří a hodně dojí? Holé pastviny jsou minulostí](#)

Další mýtus o ekologickém zemědělství vyvrátila studie vědců z Cambridgské univerzity. Ta doporučuje kombinaci extenzivních sadů a pastvy jako udržitelný způsob produkce masa a mléka. Tento způsob hospodaření podle vědců nejen že prokazatelně zvyšuje biodiverzitu a zlepšuje kvalitu života zvířat, ale rovněž se ve zkoumaných lokalitách prokázala mnohem vyšší produkce mléka: Vzrostla o 18 procent proti holým pastvinám. A při vyšší hustotě zvířat na hektar tak byla produkce kvalitního mléka čtyřikrát až pětkrát vyšší u kombinace pastviny a extenzivního sadu než u holé pastviny.

[Oživení: Transparentnost veřejných zakázek se znovu rapidně sníží](#)

Poslanci na své první schůzi budou projednávat zákonné opatření Senátu ČR k novelizaci zákona o veřejných zakázkách. Senátoři však nad rámec původně plánovaných změn, které navrhla vláda, schválili také zvýšení limitů pro zakázky malého rozsahu na úroveň 2 a 6 mil. Kč, tedy na úroveň před rokem 2012. Vzhledem k tomu, že zákonné opatření zároveň obsahuje několik dalších změn, bez kterých by se systém veřejných zakázek od 1. 1. 2014

dostal do vážných problémů, poslanci budou muset zákonné opatření jako celek schválit. Transparentnost zakázek se tak od ledna 2014 znovu rapidně sníží.

EPS: Konec cenzury v radničních novinách

Od 1. listopadu je účinná novela tiskového zákona, která zavedla nové povinnosti pro vydavatele periodického tisku územního samosprávného celku, kam spadají i radniční periodika.

NESEHNUTÍ: Trestních oznámení kvůli úhynům ve velkochovech

NESEHNUTÍ podalo v listopadu celkem 6 trestních oznámení pro podezření ze spáchání trestných činů hrubé nedbalosti zanedbání potřebné péče o větší počet zvířat s následkem uhynutí. Týká se to šesti velkochovů v celkem pěti krajích, ve kterých došlo v letošních letních měsících k úhynu několika tisíců zvířat.

LEGISLATIVA

Poslanecká Sněmovna

V listopadu se konalo první zasedání nové Poslanecké Sněmovny, na kterém bylo zvoleno předsednictvo a definitivně schváleno zákonné opatření Senátu o změně daňových zákonů v souvislosti s rekodifikací soukromého práva.

Vláda

Premiér Rusnok naznačil, že by jeho vláda mohla ještě zrušit limity pro těžbu uhlí. Vedle toho vláda schválila některé materiály s dopadem na životní prostředí, např.:

- Dopravní sektorové strategie, 2. Fáze;
- Návrh novely zákona o obalech;
- Zachování vrácení spotřební daně z minerálních olejů osobám užívajícím tyto oleje pro zemědělskou prvovýrobu;
- Informace o plnění víceletého programu podpory dalšího uplatnění biopaliv v dopravě včetně finančního hodnocení přiměřenosti daňových úlev.

Probíhá SEA řízení k následujícím dokumentům (Příslušný úřad MŽP):

- Integrovaný operační program pro období 2007 – 2013 – aktualizace dokumentu na základě změn schválených dne 11. 10. 2013 Monitorovacím výborem IOP (Stav: Oznámení);
- Program rozvoje Jihočeského kraje 2014 – 2020 (Stav: Veřejné projednání);
- Program rozvoje cestovního ruchu Jihomoravského kraje pro období 2014 – 2020 (Stav: Oznámení);
- Integrovaný regionální operační program pro programové období 2014 – 2020 (Stav: Oznámení);
- Program rozvoje územního obvodu Zlínského kraje 2013 – 2016 (Stav: Veřejné projednání);

- Návrh změn Regionálního operačního programu regionu soudružnosti Severovýchod pro období 2007-2013 (Stav: Nepodléhá dalšímu posuzování);
- Aktualizace státní energetické koncepce České republiky (Stav: Veřejné projednání);
- Generel cyklistických tras a cyklostezek na území Středočeského kraje (Stav: Oznámení);
- Operační program Životní prostředí 2014 – 2020 (Stav: Podléhá dalšímu posuzování);
- Změna č. 5 Regionálního operačního programu regionu soudružnosti Moravskoslezsko (Stav: Nepodléhá dalšímu posuzování);
- Operační program Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost 2014 – 2020 (Stav: Podléhá dalšímu posuzování);
- Aktualizace Regionálního operačního programu regionu soudružnosti Jihovýchod pro období 2007 – 2013 (Stav: Nepodléhá dalšímu posuzování);
- Dopravní sektorové strategie 2. fáze (Stav: Stanovisko).

ZAHRAŇIČÍ

[Nová klimatická dohoda závisí podle experta i na připravenosti EU](#)

V polské metropoli Varšavě proběhla ve dnech 11. – 22. listopadu 2013 další z mezinárodních klimatických konferencí, které mají svět přivést k podepsání nové klimatické dohody. Její dojednání se očekává v roce 2015 na konferenci v Paříži. Francie se na významné jednání připravuje již nyní. Je poměrně optimistická, upozorňuje ale, že EU se bude muset na vyjednávání dobře připravit. Záviset bude i na postoji USA a Číny, dodává. Více info na webu EurActiv.cz.

[EU chce zatočit s invazivními nepůvodními druhy rostlin a živočichů](#)

Připravovaná legislativa z dílny Evropské komise, o které se nyní mezi unijními institucemi vedou diskuse, má v evropské osmadvacítce zabránit dalšímu šíření tzv. invazních nepůvodních druhů fauny a flóry. Bez vzájemné spolupráce členských států EU se to ale zřejmě podle zjištění EurActivu neobejde.

[EU potřebuje elektrárny, které doplní slunce a vítr. Ty ale žádají podporu](#)

Plynové elektrárny mohou fungovat jako vhodné zdroje k doplnění méně stabilní

výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů. V současném systému se ale na trhu dokážou těžko udržet. Do hry se tak dostávají platby za dostupnou kapacitu, které mohou jejich provoz podpořit. Pokud mají být zavedeny, je podle energetických firem potřeba celoevropský přístup. EU se prozatím na věc dívá opatrně.

[NGO: ČR nemá plán, jak snížit spotřebu energie](#)

Česká republika postrádá jasnou strategii, jak v příštím programovém období 2014-2020 financovat snižování spotřeby energie a nezatěžovat životní prostředí. Z nových členských zemí EU ve střední Evropě je na tom dokonce nejhůře. Vyplývá to ze studie, kterou nedávno zveřejnila nevládní organizace CEE Bankwatch Network.

[Německá změna v podpoře OZE ovlivní i ČR](#)

Změny v podpoře obnovitelných zdrojů, které plánuje budoucí vládní koalice v Německu, budou mít vliv i na průmysl a energetiku v České republice. Ta zatím řeší, jak se vypořádat se solárním boomem, který zvedá

ceny elektřiny pro průmysl i domácnosti. Podnikům vadí klesající konkurenceschopnost mimo jiné ve srovnání s těmi německými, domácnosti by pak pravděpodobně nepřivítaly, kdyby průmysl platil za elektřinu méně.

Evropský parlament schválil reformu společné zemědělské politiky

Evropský parlament schválil nová pravidla společné zemědělské politiky, která budou v Evropské unii platit až do roku 2020. Přináší mimo jiné nižší dotace pro velké farmy a konec cukerných kvót od roku 2017. Čeští europoslanci se shodují, že reformovaná společná zemědělská politika ochrání zájmy českých zemědělců.

Evropa se prý chystá zakázat dovoz citrusů z jižní Afriky

Evropská unie se chystá zakázat dovoz citrusů z Jihoafrické republiky. S odvoláním na nejmenovaný zdroj to napsala agentura Reuters. Krok by podle ní mohl pošramotit

úsilí Bruselu rozšířit obchodování s největší ekonomikou Afriky a příští léto by kvůli němu mohl zmizet pomerančový džus z mnoha evropských stolů.

V brazilské Amazonii letos ubylo o čtvrtinu více stromů než loni

Odlesňování brazilských deštných pralesů letos oproti loňsku nabralo na intenzitě. Podle údajů zveřejněných brazilskou vládou byla letos vykácená plocha v Amazonii o 28 procent vyšší než v minulém roce. Ministerstvo životního prostředí kvůli tomu zvažuje posílení kontrol ilegálního mýcení pralesa.

Doporučení EU - splachovací nádržky na maximálně 5 litrů vody a Ecolabel

Brusel představí plán regulace velikosti splachovacích nádržek WC. Evropská komise vychází ze studie z roku 2009, dle které našimi záchody „proteče“ zhruba čtvrtina celé vodní spotřeby domácnosti. Přečtěte si také reakce výrobců na toto připravované doporučení.

DOPORUČUJEME

I tento měsíc jsme pro vás připravili **tipy z kanceláře Zeleného kruhu**, které byste si neměli nechat ujít.

Tipem Zeleného kruhu číslo jedna se stává mezinárodní konference [Ochrana alejí pro rozvoj regionů](#), kterou pořádá Arnika v pátek **6. 12. 2013.** v Uherském Hradišti. Dozvíte se zde o nových poznatcích a přístupech k alejím v ČR a hosté z Polska, Francie a Německa se budou vyjadřovat k ochraně alejí ve svých zemích. Konferenci předchází čtvrtletní kulturní večer a sobotním doprovodným programem je výlet alejemi (nejen) Slovácka. Neméně významný je ale i portál [energetickakoncepce.cz](#), který vám umožňuje vyjádřit názor na státní energetickou koncepci, a to do **11. 12. 2013.**

CO SI PŘEČÍST

Ekolist: 10 důvodů, proč nakupovat oblečení v „sekáči“

Jsou lidé, kteří by na sebe nikdy nevzali nic, co na sobě už nosil někdo jiný. A jsou tací, kteří obchod s oblečením z druhé ruky občas navštíví, když potřebují ušetřit nebo hledají

něco neobvyklého. Pak jsou ale lidé, kteří nakupu v second handech, bazarech nebo vintage obchodech doslova propadli. Proč? Existuje minimálně deset důvodů.

Greenpeace: Poláci chtějí obnovitelnou energii. Tuskově naprosté podpoře uhlí navzdory.

Průzkum publikovaný Centrem pro průzkum veřejného mínění (CBOS) ukázal, že 89 % polských občanů podporuje, aby se v jejich zemi zvyšovala výroba energie z obnovitelných zdrojů. 73 % si přeje, aby polská vláda aktivně odstraňovala příčiny nebezpečných změn klimatu. Výroba energie z černého a hnědého uhlí získala mezi širokou veřejností minimální podporu.

Greenpeace: Gazprom - láska za všechny prachy

"Kontrola je přísnější než kdy jindy. Kritici mohou využít sebemenší pochybení k útoku na samotné základy firmy." Ketchum – PR agentura ruské firmy Gazprom

Image Gazpromu je silně pošramocená, o tom není pochyb. Historie jeho prohřešků vůči životnímu prostředí, zvláště pokud jde o úniky ropy, je odstrašující. Podobně otřesné je to s bezpečností – 53 úmrtí na ropné plošině v roce 2011. A to chce být první firmou, která začne těžit ropu v ledových vodách Arktidy.

EnviWeb: Rusko – ekologie, obchod, odpad

Situace s komunálním odpadem v Rusku je velmi odlišná od jiných částí Evropy. Například zde nejsou samostatné kontejnery pro různé typy odpadů, což je v jiných evropských zemích dnes již samozřejmostí a také chybí jednotná strategická politika v řešení problémů nakládání s pevným odpadem. Předpokládá se, že nová verze zákona "O spotřebních a výrobních odpadech", bude přijata nejpozději na jaře

roku 2014. Zákon by měl stimulovat zapojení odpadu do uzavřeného cyklu, čímž se minimalizují ztráty užitečných surovin.

Vladimír Špidla: Jak snížit závislost na fosilních palivech?

Páté výročí britského zákona, který je vzorem pro návrh Velka vyzva, komentuje i bývalý premiér a kandidát na ministra životního prostředí Vladimír Špidla. I podle něj je radikální snížení české závislosti na fosilních palivech nezbytné.

Calla: Energeticky soběstačné obce – příležitost pro lokální ekonomiky

V dnešní době neustále se zvyšujících cen energií, narůstající závislosti na dodávkách paliv z nestabilních regionů, či přetrvávajících problémů v zemědělství přináší orientace na posilování energetické soběstačnosti obcí a měst vícenásobný užitek. Peníze za energii a paliva neutíkají z regionu, ale podpoří zemědělce, podnikatele a zaměstnají místní občany. Na semináři, kterého se zúčastnili zástupci obcí, měst, Místních akčních skupin, ale i energetičtí a ekologičtí poradci a další zájemci, zazněly rady, jak se koncepčně vydat po cestě ke snížení energetické závislosti, jaké nástroje a opatření využít. Své praktické zkušenosti předal i starosta první české energeticky soběstačné obce Kněžice. Všechny prezentace si můžete přečíst na [této stránce](#).

Veronica: Pod pokličkou

Stáhněte si prezentace ze semináře Pod pokličkou: ochrana ovzduší a měnící se klima na jižní Moravě, který se uskutečnil 12. a 13. listopadu 2013 v Hodoníně a Brně.

Calla: Ďáblík

Calla Vám přináší již 125. číslo zpravodaje Ďáblík: S koncem roku rekapitulujeme, jaký byl Rok břehule na hnízdištích, o které se Calla stará. Také se ohlížíme za naším letošním

cyklem Přírodovědných vycházek. Několik článků se věnuje Šumavě a překvapivě mnoho dnešnímu a možná i budoucímu ministru životního prostředí Podivínskému. Včetně jeho dalších Zelených perel.

[Článek Zelení singles: Analýza profilů environmentalistických seznámek](#)

Článek Lukáše Kaly napsaný na základě kvantitativně-kvalitativní studie o environmentálně zaměřených singles hledajících podobně hodnotově orientované partnery.

[Hnutí Brontosaurus: Když nám Srbové napekli buchty, věděli jsme, že nás tu chtějí, říká Jakub Konečný](#)

Přečtěte si rozhovor s Jakubem Konečným, vedoucím brontosauří aktivit v Srbsku, o tom, jak objevil zapomenutou komunitu krajanů, proč má smysl podporovat českou kulturu v zahraničí a jak brontosauři pomáhají na Balkáně.

NA CO SE PODÍVAT

[Greenpeace: TZ - Konference OSN o klimatu skončila slabým výsledkem, do příště musejí politici lépe zvládnout domácí úkoly](#)

Slabým výsledkem právě skončil varšavský summit OSN o změnách klimatu, poprvé v historii bez velkých ekologických organizací v jednacím sále. Ty odešly z jednání už ve čtvrtek na protest proti podkopávání konference státy odpovědnými za největší emise a fosilním průmyslem i lobbisty, kteří ovlivňují konferenci přímo na místě.

[Greenpeace: Kdo je zodpovědný za změnu klimatu?](#)

Odhalení: Gazprom a Shell jsou na seznamu deseti firem, které jsou nejvíce zodpovědné za změnu klimatu. Ale jsou to ochránci Arktidy, kteří stále čelí obvinění z výtržnictví a možnému uvěznění. Zatímco 29 z "Arktické 30" bylo propuštěno na kauci, Colin Russell zůstává za mřížemi

poté, co jeho vazba byla prodloužena až do února 2014.

[Oživení: Vysvědčení pro města – Jak průhledně rozdělují dotace](#)

Podívejte se na vysvědčení, které jako ve škole uděluje známky třinácti městům podle toho, jak průhledně a podle jakých pravidel rozdělují peníze na sport, kulturu, vzdělávání, prevenci a další činnosti. Příjemci městských dotací jsou zpravidla občanská sdružení, humanitární organizace a další fyzické a právnické osoby.

[Auto*Mat: Mapa komunitních zahrad](#)

Znáte mapu komunitních zahrad, otevřených vnitrobloků či komunitních kompostérů? Auto*Mat Vám s radostí představuje mapu komunitních zahrad a kompostáren a dalších míst ve městech, kde se aktivně pěstuje a kompostuje. Do mapy je možné registrovat i vaše projekty. Tak neváhejte!

[Greenpeace: TZ - Reakce Greenpeace ČR na oznámení Rusnoka, že zvažuje prolomení limitů](#)

Praha, 21. listopadu 2013 – Premiér Jiří Rusnok dnes v Mostě na tiskové konferenci prohlásil, že usnesení vlády o územních limitech těžby, chránící před likvidací domovy tisíců lidí v severních Čechách, je šikanózní, vyčpělé a ještě jeho vláda se bude zabývat jejich zrušením. Ještě letos v létě přitom Rusnok tvrdil pravý opak.

[Greenpeace: Arktická 30: Dopisy z vězení](#)

30 ochránců Arktidy, kteří byli vzati do vazby kvůli pokojnému protestu na ropné plošině Gazpromu, je nyní ve vězení v Petrohradu, kam byli převezeni z vazby v Murmansk. 28 aktivistů Greenpeace a 2 nezávislí novináři - fotograf a filmař - jsou v současné době zadržováni ruskými úřady a obviněni z pirátství a výtržnictví. Hrozí jim trest odnětí svobody v rozmezí 15 až 7 let.

[Pavučina: Miniduel](#)

Jan Chvátal z Toulcova dvora, předseda celorepublikového sdružení středisek ekologické výchovy Pavučina v televizi Prima komentoval dění na Ministerstvu životního prostředí.

[Frank Bold: Hydepark - Projekt Rekonstrukce státu](#)

Jak se daří rekonstruovat stát? Bude to stačit ke změně politiky v ČR? Hyde park s Pavlem Francem.

[Veronica: Kam s použitým fritovacím olejem?](#)

V domácnostech nám často vznikne použitý fritovací olej. Nejlepší variantou je předcházení vzniku tohoto odpadu. Jestliže však tento odpad v naší domácnosti vznikne, měli bychom s ním správným způsobem nakládat.

[Dokument: Dálnice v háji](#)

Dokument České televize z cyklu Nedej se! (26 minut) o dálnici D8. Až zásah shůry – sesuv svahu na rozestavěnou dálnici D8 v Chráněné krajinné oblasti České středohoří potvrdil, že tudy dálnice opravdu vést nemůže.

[Společnost pro zvířata: Dokument z českých farem pro prasata – Kampaň Já za to stojím zahájena!](#)

Prasata uzavřená na betonu a roštích v kotcích a klecích bezokenních hal si sama opravdu nepomohou. Potřebují nás! Záběry na tomto odkazu dokumentují, že výjimkou není ani Česká republika! Chceme přimět státy EU k dodržování legislativy EU pro chov prasat.

[Server: Příroda.cz: V Česku byl zaznamenán nový druh ptáka](#)

V sobotu 16. listopadu se ornitologovi Lubošovi Doupalovi podařil vskutku netradiční objev – v keřích u Hradeckého rybníka na Přerovsku pozoroval v Česku dosud nezaznamenanou pěnici malou (Sylvia nana). Nový druh ptáka následně několik lidí i zdokumentovalo.

KDE SEHNAT PENÍZE

[MHMP: Granty na podporu projektů ke zlepšení stavu životního prostředí](#)

Hlavní město Praha vyhlašuje grantové řízení na podporu projektů ke zlepšení stavu životního prostředí hl. m. Prahy pro rok 2014 (s končením realizace v roce 2015).

[MŽP: Vyhlášení dotačního programu pro NNO](#)

Ministerstvo životního prostředí, sekce ekonomiky a politiky životního prostředí vyhlašuje výběrové řízení na podporu projektů nestátních neziskových organizací pro rok 2014.

[Nadace Telefónica: Think Big](#)

Malý nápad může znamenat velký krok. Program Think Big pomáhá mladým lidem při realizaci jejich snů. Až do 16. prosince 2013 mohou lidé ve věku 15 - 26 let přihlásit své projekty.

[Nadace Partnerství: Sídliště žije](#)

V rámci grantu můžete vytvořit nebo obnovit parčík, prostor pro venčení psů, sportovní hřiště, klubovnu pro maminky s dětmi nebo odpočinkové místo pro všechny bez ohledu na generační rozdíly.

[Nadace VIA: Fond místních iniciativ - Rychlé granty](#)

Rychlé granty představují jednoduše dostupné prostředky na řešení problémů, které se netýkají pouze několika občanů, ale přímo či

nepřímo všech obyvatel dané lokality. Chceme jimi povzbudit místní obyvatele, aby se aktivně podíleli na veřejném životě a hájili svá práva.

Nadace VIA: Darujme.cz

Služba darujme.cz nabízí neziskovým organizacím možnost využít pro svůj online fundraising platby kartou a platby převodem pomocí optimalizovaného webového widgetu a platební brány. darujme.cz nabízí snadný přístup k technologiím potřebným pro úspěšný online fundraising.

AKCE

Arnika: Mezinárodní konference – Ochrana alejí pro rozvoj regionů

>>TIP Zeleného kruhu<<

Na konferenci Ochrana alejí pro rozvoj regionů vás zve Arnika v pátek **6. 12. 2013**. Místem konání je Uherské Hradiště. Na čtvrteční večer je připraven kulturní program - komentovaná prohlídka Uherského Hradiště s ochutnávkou nejlepších vín Slovácka. V sobotu 7. 12. můžete využít doprovodného programu, a to výletu alejemi (nejen) Slovácka.

NESEHNUTÍ: Festival Týden lidských práv

Ve dnech **4. – 10. prosince 2013** se v Brně u příležitosti Mezinárodního dne lidských práv uskuteční již XI. ročník festivalu Týden lidských práv. Jeho program, který upozorňuje na nedodržování lidských práv, k nám bude promlouvat nejen prostřednictvím přednášek a diskuzí, ale i formou filmových projekcí, tematického čtení, hudebních vystoupení, interaktivních workshopů či informačních stánků v kavárnách.

Zelený kruh: Science café – Očkování = (ne)bezpečí

Zelený kruh vás zve na další kávu s vědci a vědkyněmi, tentokrát na téma Očkování = (ne)bezpečí. Povídat si budeme o proočkovanosti, užitečnosti i komplikacích a vedlejších účincích očkování a otázce dobrovolnosti pravidelného očkování dětí. Přednášet a diskutovat budou Prof. MUDr. Vladimír Bencko, DrSc. (lékař, hygienik a epidemiolog na 1. lékařské fakultě Univerzity Karlovy, zabývá se očkováním a antivakcinačními aktivitami) a MUDr. Ludmila Eleková (lékařka a autorka knihy Očkování, jeho účinky, následky a jejich léčba).

STUŽ: Diskusní seminář – Města a udržitelnost aneb Jaké jsou výsledky hnutí místních Agend 21 v České republice?

Společnosti pro trvale udržitelný život Vás zve na diskusní seminář: *Města a udržitelnost aneb Jaké jsou výsledky hnutí místních Agend 21 v České republice?*, který se koná v úterý **3. prosince 2013** od 16. 00 do 19:00 hodin na adrese Praha 1, Novotného lávka 5, Klub techniků, nejspíše místnost č. 319.

PRO-BIO LIGA: Diskuse - Komunitou podporované zemědělství, o alternativách stávajícího zemědělsko-potavinářského konglomerátu

PRO-BIO LIGA Vás zve na kombinovaný diskusní večer na téma Komunitou podporované zemědělství, o alternativách stávajícího zemědělsko-potavinářského konglomerátu dne **13.12. 2013** do Divadla Kampa.

Calla: Debata – Quo vadis státní energetická koncepce?

Sdružení Calla Vás zve na debatu "Quo vadis státní energetická koncepce?". Koná se **5. 12.** od 16 hodin v domě ČSVTS na Novotného lávce v Praze. V panelu vystoupí: Lenka

Kovačovská z Ministerstva průmyslu a obchodu, Petr Vymazal z firmy Amec s.r.o., Jan Ondřích z Candole Partners, ekonom, Michal Šnobl, analytik J&T, Martin Sedlák z Aliance pro energetickou soběstačnost a Jan Rovenský z Greenpeace ČR.

Calla: Zelený čtvrtek – Šumava z druhé strany - NP Bavorský les

"Šumava z druhé strany - NP Bavorský les", beseda z cyklu Zelené čtvrtky zcela mimořádně ve středu **11. prosince** od 18 hodin v galerii Měsíc ve dne, Nová ul. 3, České Budějovice. Pozvání přijal Pavel Storch ze Správy Národního parku Bavorský les. Dozvíte se, jak se vyvíjely lesy na bavorské straně Šumavy, jak na to reagují vzácné druhy, či jaké jsou rozdíly mezi starou a novou částí parku.

Akademie České spořitelny: Seminář "Jak vybrat nové členy týmu a jak pracovat s motivací?"

Seminář je určen zástupcům sociálně podnikajících organizací, kteří mají zájem o hlubší vhled do oblasti práce s lidmi - zejména o problematiku výběru a práce s motivací. Koná se **11. 12. 2013** v ulici Rytířská 29, Praha 1.

STUŽ: Zimní STUŽovrat

Tradiční setkání členů a příznivců Společnosti pro trvale udržitelný život pod záminkou oslavy zimního slunovratu. Konat se bude se čtyřdenním předstihem*) dne **17. prosince 2013** od 17. 30 hod. v oblíbené kavárně a galerii Krásný ztráty, Náprstkova ulice 10, Praha 1. Pozvání na náš STUŽOVRAT přijal vzácný host, člen našeho čestného předsednictva pan profesor Erazim Kohák.

SEVER: Vánoční výstava

V Ekocentru DOTEK pro vás připravili vánoční výstavu, přijďte se podívat! Výstava potrvá od **1. prosince 2013 do 2. února 2014** v Horním Maršově.

Hnutí DUHA: Výstava šelmích fotek

Kdo jste nestihli vernisáž benefiční prodejní výstavy šelmích fotek v Brně, můžete si některé koupit v internetovém obchodě, nebo přijít na pražskou vernisáž **5.12.**

Jihočeské matky: Promítání dokumentu – Čistá energie? – Dopady přepracování uranové rudy v obci Mydlovary v Jižních Čechách

Sdružení Jihočeské matky si Vás dovoluje pozvat na promítání dokumentu „Čistá energie? – Dopady přepracování uranové rudy v obci Mydlovary v Jižních Čechách“. Kdy: Ve středu **11. prosince 2013** od 17:30 hodin. Kde: Barevná kavárna Londýnská 30, Praha 2.

Arnika, Calla a další: Váš názor na státní energetickou koncepci

>>TIP Zeleného kruhu<<

Každý člověk se zájmem o své zdraví, peněženku, přírodu, životní prostředí a budoucnost České republiky může **do 11. prosince** vyjádřit svůj názor na státní energetickou koncepci. Ekologické organizace proto připravily portál <http://www.energetickakoncepce.cz>, z něhož mohou lidé poslat své připomínky. Je určen všem, kteří chtějí moderní ekonomiku založenou na energetické efektivitě a čisté obnovitelné energii a nechťejí platit vysoké účty za energii, bourat severočeské vesnice kvůli těžbě uhlí, ohrožovat klima a stavět nové jaderné reaktory či obří spalovny podle návrhu ministerstva průmyslu.

PRÁCE

Internetový projekt: Um sem um tam

Um sem um tam je místo, kde se setkává nabídka a poptávka po profesionální dobrovolnické práci. Neziskovky mohou zadat krátkodobé projekty a profesionálové zase vyhledat projekt, kterému chtějí pomoci.

Zelený kruh hledá pomocníky

Hledáme šikovné stážistky/stážisty a dobrovolnice/dobrovolníky pro přípravu Zpravodaje ekologických nevládních

organizací, kompletaci publikací a dokumentů nebo aktualizace webu ucastverejnosti.cz. Možnost externí spolupráce. Zájemci se mohou hlásit Kateřině Vondrášové na email katerina.vondrasova@zelenykruh.cz

Auto*mat: Pronájem kanceláře

Hledáme "spolupracující" na náš Žižkovský hrad do Bořivojovy 108. Nabízíme k podnájmu jednu samostatnou místnost a sdílenou zasedačku, kuchyňku a koupelnu. Za 5 tisíc měsíčně, energie, internet v ceně. Zájemci pište na: jakub.stransky@auto-mat.cz

Na přípravě obsahové části jednotlivých sekcí se podíleli Adriana Bínová, Aleš Ziegler, Pavel Bláha a Kateřina Vondrášová.

Úvodní fotografii poskytla Daniela Vítovská.

Projekt, v jehož rámci je Zpravodaj připravován, byl také finančně podpořen:

